

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МИСТЕЦЬКОЇ ЕДУКАЦІЇ У ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ

*Збірник матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної
конференції*

(8-9 грудня 2022 р.)

м. Дрогобич

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Тернопільський Національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Університет ім. Яна Кохановського (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Католицький університет в Ружомберку (Словацька республіка)

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МИСТЕЦЬКОЇ ЕДУКАЦІЇ У ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ

*Збірник матеріалів
VII Міжнародної науково-практичної
конференції
(8–9 грудня 2022)*

м. Дрогобич

УДК 78(477):378.091(08)

Т 33

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 23 лютого 2023 р.)

Редактори-упорядники:

Зоряна Гнатів – кандидат філософських наук, доцент кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Тетяна Медвідь – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Т 33 **Теорія та практика мистецької едукації у цивілізаційних викликах сьогодення:** матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / ред.-упор. З. Гнатів, Т. Медвідь. Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 407 с.

Рецензенти:

Ірина Бермес – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва факультету початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Людмила Кондрацька – доктор педагогічних наук, професор кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Юрій Чумак – кандидат мистецтвознавства, директор Дрогобицького музичного коледжу імені Василя Барвінського.

Збірник містить матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія та практика мистецької едукації у цивілізаційних викликах сьогодення», яка проходила 8–9 грудня 2022 року факультетом початкової освіти та мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Учасниками конференції порушено широке коло теоретичних та практичних питань, що торкаються актуальних проблем музичної культури та освіти в умовах сучасних цивілізаційних викликів. Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, викладачів і вчителів закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

За достовірність інформації, зміст статей редактори-упорядники відповідальності не несуть. Висловлені у статтях думки можуть не збігатися з поглядами редакторів.

Анатолій ОРОНОВСЬКИЙ,
засл. діяч мистецтв України,
доц. кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
Голова ПЦК «Хорове диригування» ТМФК імені Соломії Крушельницької

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ НАВЧАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ

У публікації розглядається проблематика сучасних тенденцій у хоровому виконавстві, таких як: театралізація, звукообразність та вибір репертуарного наповнення. Також представлено можливість створення різного роду перформансів, в яких учасники навчального хорового колективу змогли б проявити найкращі сторони свого таланту, відкритись по-новому чи вдосконалити диригентську майстерність.

Ключові слова: хорове виконавство, навчальний колектив, хоровий репертуар, твори сучасних українських хорових композиторів.

Процес так званого «осучаснення» хорових колективів України розпочався ще наприкінці минулого століття. Вже давно слухачам не цікавий хор, що лише співає, рівно стоячи на сцені. Новітні композитори, своєю чергою, долучаються до тенденцій сучасного прогресивного світу та створюють музику, зокрема хорову *a cappella*, в якій потрібно співати, говорити, рухатись, створювати певні звукові ефекти, опановуючи різні види технік (наприклад: сонористику, алеаторику, пуантилізм), синтезувати спів з жанровими стилістичними іншими видів мистецтв (танець, перформанс, есе) тощо [1, с. 264].

Отже, серед тенденцій в сучасному хоровому виконавстві:

- *театралізація* – нерідко до репетиційного процесу долучаються професійні актори чи хореографи, здійснюються режисерські постанови;
- *звукообразність* – прийоми, що є незвичними для традиційного академічного виконавства, типу шепотіння, співу на вдиху, речитації чи імітування інакших звуків (природи, океану тощо).

Окрім того, все частіше зовні колективи мають нетиповий вигляд, одягнені більш вільно чи повсякденно.

Місце виступу не обмежується сценою – створюються флешмоби в торговельних центрах, співаки розташовуються у довільному порядку (не по партіях), та роблять хорове мистецтво доступнішим та зрозумілішим для звичайного непідготовленого слухача.

Якщо ми розповідаємо про навчальні хорові колективи, то їх є переважна більшість серед усіх інших хорових колективів України. Тому актуальним залишається питання піднесення виконавського рівня та можливість залишатись конкурентоспроможними у нелегкі часи дистанційного навчання та пандемії (COVID-19), а зараз і у час російської воєнної агресії.

Репертуар – найвизначніший чинник, що створює так зване обличчя колективу, також несе в собі декілька функцій: навчальну, розвиткову, виховує гарний естетичний смак та зацікавлює співаків. В репертуарі навчального хорового колективу музичного коледжу мають бути різні твори за характером, рівнем складності, включати в себе твори будь-яких шкіл та епох [2, с. 295].

Окрім того, в такому колективі має бути репертуарний «золотий фонд» – композиції, що неодноразово виконувались, є «візитівками» та залишаються у роботі колективу упродовж багатьох років.

Сучасні хорові композитори створюють досить складну музику, що не завжди під силу навчальному хоровому колективу. Однак сучасні тенденції є мотивувальним фактором, завдяки якому керівнику вдається утримувати інтерес колективу та розвивати його професійно. Зацікавленість – риса, без якої на сьогоднішній день занадто складно працювати з будь-яким колективом. Тому хормейстерам необхідно знаходити «золоту середину» й поєднувати в роботі зі студентами коледжу різні методи навчання: поряд з класичними творами співати музику, що відповідає віковим особливостям та світосприйняттю студентів, наприклад, створювати власні аранжування на сучасні світові композиції, треки до фільмів чи серіалів, що цікаві нинішньому поколінню. Не завжди такі твори будуть легшими за рівнем складності, проте

вони нададуть можливості здобути контакт та порозумітись зі студентами, які щойно вступили до коледжу чи були незацікавлені освітнім процесом.

Також можливим є створення різного роду перформансів, в яких учасники колективу змогли б проявити інші сторони свого таланту, відкритись по-новому чи вдосконалити диригентську майстерність.

Висновки. Існує безліч можливостей, щоб створювати розвинений сучасний колектив: виконувати цікаву музику, надихати співаків, брати участь в конкурсах та фестивалях, створювати нові проекти задля подальшої популяризації хорового мистецтва. Проте, яким би розвинутим та прогресивним не був колектив, яким би широким не був його репертуарний діапазон – якісне, врівноважене за усіма ансамблевими показниками й кристально чисте з точки зору інтонації звучання завжди буде в трендах та цінуватиметься понад усе як високопрофесійне мистецтво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батовська О. М. Сучасне академічне хорове мистецтво а cappella : монографія. Харків : Планета-Принт, 2017. 521 с.
2. Бондар Є. М. Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості : монографія. Одеса : Астропринт, 2019. 388 с.

ГОЛЮК М., ГУЦАЛ Р. АНАЛІЗ ХОРОВОГО ТВОРУ ЯК СКЛАДОВА РОБОТИ З ВОКАЛЬНИМ АНСАМБЛЕМ.....	199
ГОЦИК С. ХОРОВА ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ІСТОРИЧНИЙ ДИСКУРС.....	202
ГРИНЧУК І., ОВОД Н. РОБОТА НАД ВОКАЛЬНИМИ ТВОРАМИ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ СТУДЕНТАМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	206
ЖИГАЛЬ З. ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	209
ЖУРАВЛЬОВА Н. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗУЧУВАННЯ ПРЕЛЮДІЇ ТА ФУГИ <i>f-moll</i> З ПЕРШОГО ТОМУ «ДОБРЕ ТЕМПЕРОВАНОГО КЛАВІРУ» Й. С. БАХА.....	212
КАЛУШКА Н. ВИРОБНИЧО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ ТНПУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА: ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ НА БАЗІ ЗОШ №28 М. ТЕРНОПІЛЬ.....	215
КУРСОН В. ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВІ ДИСЦИПЛІНИ У ВИКЛИКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	220
МАЙХРОВИЧ Є. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МИСТЕЦЬКИХ ФОРМ РОБОТИ ІЗ СУЧАСНИМИ ШКОЛЯРАМИ (НА ПРИКЛАДІ ОСОБИСТОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ І–ІІ ст. № 30).....	223
МЕДВЕДИК Г. АКТУАЛЬНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	228
ОРОНОВСЬКИЙ А. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ НАВЧАЛЬНИХ КОЛЕКТИВІВ МИСТЕЦЬКОГО КОЛЕДЖУ.....	231
САЛІЙ Віт., САЛІЙ Вол. ХАРАКТЕРИСТИКА ЖАНРУ БАЯННОЇ СОНАТИ.....	234
СЕ СЯОНАНЬ ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ЕСТРАДНОГО ВИКОНАВЦЯ.....	239
СМОЛЯК Т. ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОСТІ АРТЕМА ПИВОВАРОВА У РОБОТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	244
СМОЛЯК О., МІСЬКО Г. ПРОВІДНІ ХОРОВІ КОЛЕКТИВИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ В 1970–1990-х РОКАХ: РЕПЕРТУАР ТА КОНЦЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	249
СПОЛЬСЬКА О. ПЕДАГОГИ ТА ВИДАТНІ ПІАНІСТИ ТЕРНОПІЛЛЯ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	252
СТЕЛЬМАЩУК З. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	256